

5 Νοεμβρίου 2013

Λατρευτικά έθιμα στον κύκλο της ζωής

[Πολιτισμός / Λαογραφία-Παράδοση](#)

[Νικόλαος Ζαχαράκης, Λαογράφος](#)

Το θρησκευτικό στοιχείο κάνει αισθητή την παρουσία του σε όλες τις κομβικές στιγμές του κύκλου της ζωής, από την γέννηση έως τον θάνατο. Οι προσπάθειες των απλών λαϊκών ανθρώπων για να καταπολεμήσουν τις ασθένειες που τις χαρακτήριζε η υψηλή νοσηρότητα και η θνησιμότητα πίστευαν ότι τελεσφορούσαν εφόσον προσέτρεχαν στην βοήθεια των αγίων οι οποίοι θεωρούνταν προστάτες και θεραπευτές.

Μωρό στη «νάκα» με τη γιαγιά (Γούμερο Ηλείας, 1962, φωτ. Ντίνος Ψυχογιός)

Η τάση αυτή είναι ιδιαίτερα εμφανής στην περίπτωση της γέννησης αλλά και της κυοφορίας που προηγείται. Οι γυναίκες πίστευαν ότι πρώτη η Παναγία συμπαραστεκόταν ως μάνα σε κάθε δύσκολο τοκετό για να μετριάσει τον πόνο, να εξαλείψει τον φόβο και να επέμβει αν χρειαστεί για την σωτηρία της μητέρας και του βρέφους.

Έτσι η Παναγία που συμπαραστέκεται στην επίτοκο χαρακτηρίζεται ως Γοργοεπήκοος, Ελεήτρια, Γιάτρισσα, Ελευθερώτρια, ή Ζωοδόχος Πηγή, ονομασίες που παραπέμπουν συνειρμικά στην διαδικασία του τοκετού. Ιδιαίτερα τιμούσαν την γιορτή της Υπαπαντής (2 Φεβρουαρίου) η οποία συμβόλιζε τις σαράντα ημέρες λοχείας της Θεοτόκου.

Εκτός από την Παναγία όμως οι έγκυοι αναγνώριζαν και συγκεκριμένους αγίους ως προστάτες τους, τιμώντας την μνήμη τους και προστρέχοντας στην βοήθεια τους. Μεταξύ αυτών συγκαταλέγονται ο Άγιος Ελευθέριος (15 Δεκεμβρίου) ο οποίος παρείχε στην επίτοκο «καλή λευτεριά» και με το αίσιο τέλος του τοκετού την «ελευθέρωνε» αλλά και ο άγιος Στυλιανός ο οποίος «στύλιωνε» όπως χαρακτηριστικά έλεγαν την γυναίκα και το βρέφος προστατεύοντας την από τους κινδύνους του πρόωρου τοκετού.

Την βοήθεια του επικαλούνταν και οι γυναίκες εκείνες οι οποίες είχαν χάσει τα παιδιά τους ώστε να τις βοηθήσει να τεκνοποιήσουν . Οι Άγιοι Σαράντα θεωρούνταν προστάτες των γυναικών εκείνων που είχαν τρεις κατά σειρά αποβολές χωρίς εμφανή αιτία.

Όταν κατόρθωναν μάλιστα να αποκτήσουν παιδί, το οποίο έφερε παρετυμολογικά-συμβολικά το όνομα “Σαρανταράκι” προέβαιναν σε μια σειρά ενεργειών προς τιμή των αγίων. Βάφτιζαν το παιδί ανήμερα της εορτής τους, έντυναν 40 ορφανά, άναβαν φωτιά με 40 διαφορετικά φρύγανα ή έλουζαν το παιδί με 40 λογίων λουλούδια. Κατ αντιστοιχία η Αγία Μαρίνα είχε την ιδιότητα να “μαραίνει” τα εξανθήματα προστατεύοντας παράλληλα τα παιδιά από τα λοιμώδη νοσήματα.

<http://bit.ly/175Yfrz>